

Саво Костадиновски

– Сè е на исто место, само што сега е сè позапустено. Се пусти селото, се пустат местата. Не да е поарно од пред осумнаесет години кога бев последен пат, ами е уште попусто. Колку помалку народ има, толку е полошо. Едно време имаше и училиште. Сега само десетина деца. А село без деца не е село. Пиши му крст. Ете што го чека Ботуше. Ми се чини во турско беше поарно селото. Оваа денешница како да не ги сака нашиве села. Гледам сите запустеле. Што власт ќе е оваа кога не мисли на селото? Како може да е народна кога не прави ништо арно за народот по селата?

– Во мачно турско, кога немавме држава, селово вриеше од народ – го продолжи дедо Јанко својот монолог по кусата пауза за неколку длабоки воздишки. – А сега имаме некаква држава и некаква демократија, ама и села без народ. Каква демократија е таа од која се плашат дури нашите луѓе во Австралија. Во срцето им е татковината, ама не им се враќа засекогаш... Затоа што внучко, оваа власт не е македонска, југословенска е... Оваа власт не ги сака нашите луѓе, не ги смета за свои, туку за туѓи, и затоа нашите луѓе не ја сметаат за власт на својот народ. Уште потуѓи ги смета оние што се од Егејско и Пиринско. Цела Македонија ја знам, оти таму сме од цела Македонија. Оваа власт не ги сака сите од Македонија. На седумдесет и осум години дојдов во Ботуше и мислев дека и натаму ќе доаѓам. Таму секогаш велев дека еден ден ќе се вратам во Ботуше, оти сакам овде да умрам. Сега знам дека повеќе нема да дојдам... Овде не е тешко само за живејачка, туку и за умирачка.

Се замисли, ме загледа и ме праша:

– Кога ќе умрам, ќе дојдеш да ми запалиш свеќа на гробот? Ако не можам јас да се вратам, барем ти можеш да дојдеш. Млад си, животот е пред тебе. Сега се патува авионски, за час си во Сиднеј.

Не знам што с# носи животот, па не изустив ветување пред дедо Јанко. Но во себе како да бев дал такво ветување.

Шеесет и осмата беше година кога во Ботуше с# уште се славеа сведни.

Голема Богородица го затече деда Јанка во селото.

Дедо Јанко, јас и мајка ми не запревме на големата ливада, крај чешмите на средсело каде што веќе за соборот се насобрале луѓето. Отидовме право в црква, прво да запалиме свеќи, па потоа да одиме на соборот. Откако запаливме свеќи, дедо Јанко ја праша мајка ми зошто и татко ми не дојде в црква. Виде, не виде – мајка ми отворено му кажа.

– Со Сергеј се залажавме пред црква на еден Велигден кога заврши војната. Кога почна со државна работа во банката во Брод го примија во Партијата и оттогаш не е стапнат в црква.

– Дедо, не е само татко ми таков. Сите комунисти не одат в црква – му реков. – Кога бев седмо одделение во Гостивар, мајка ми ме поведе со неа да појдеме в црква и на погреб на страна ми. За тој ден што не бев на училиште и затоа што сум отишол в црква и на погреб, следниот ден пред сите во класот добив неколку силни шлаканици од класниот кој беше наставник по историја. Страна ми нему му беше прва братучеда, ама не дојде на погребот оти имало поп и оти тој беше комунист. Оттогаш и јас повеќе не одев в црква во Гостивар, иако не сум комунист. Одам само за празници кога сум во Ботуше.